

Kot prebivalcu ene izmed vasi ob Cerknškem jezeru se mi je v celotni knjigi zdelo najbolj zanimivo dejstvo, da je bil v preteklosti naprodaj tudi jezerski led. Kebe je v časopisu *Slovenski narod*, z datumom 27. januar 1876, zasledil, da so led iz Cerknškega jezera tega leta izvažali celo v indijski Bombay. Poročevalec je še zapisal: »Zares, tako lepega in čistega ledu ni kmalu kje dobiti.« Leta 1883 so po podatkih iz vaškega arhiva Dolenjega jezera o dolžnikih, ki v vaško blagajno niso plačali pristojbin za led, izračunali, da je eden odpeljal deset ton, druga dva pa osem in šest ton ledu na železniško postajo na Rakec, od koder je led potoval najprej do Trsta v ribarnice in druge hladilnice ali v pristanišče, od tam pa z ladjami po vsem svetu.

Zgodovinar rad vidi, da knjiga prinese spremembe. Obravnavana knjiga jih nedvomno je. Kebe je v knjigi marsikateri pozabljeni dogodek znova obudil ter poskrbel, da so spregovorili ljudje ob jezeru z bogatimi spomini. Opozarja pa nas tudi na probleme, ki nas čakajo v prihodnosti, ključne za obstoj Cerknškega jezera, s tem pa tudi ljudi ob njem. Knjiga *Cerknško jezero in ljudje ob njem* ni le kup faktografskih podatkov. Podatki, ki jih avtor niza v tej »pripovedi« o Cerknškem jezeru, so skrbno obdelani in preverjeni, okvir svoje obravnave pa je razširil tako, da je zgodovini tega svetovnega čudesa in življenju ob njem nadel človeški obraz. Knjiga je vredna širokega kroga bralcev in moje osebno prepričanje je, da ne bi smela manjkati na nobeni domači polici ali polici katere od slovenskih knjižnic. Knjiga Janeza Kebeta *Cerknško jezero in ljudje ob njem* je še en bogat prispevek k zgodovini tega izjemnega naravnega bisera.

Dejvid Tratnik

Župnija sv. Martina na Igu. Ob 300-letnici župnijske cerkve (ur. Martin Hostnik in Maja Zupančič). Ig : Salve, 2011, 509 strani.

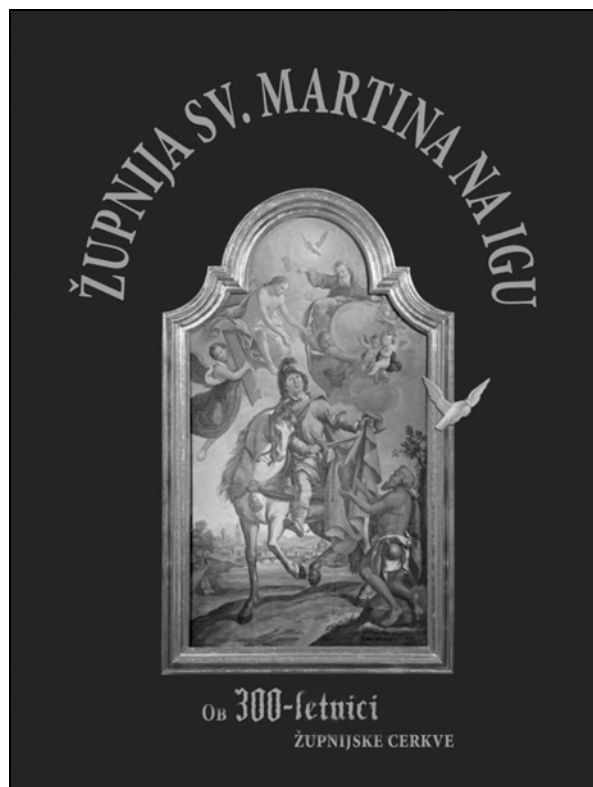
Župnija Ig se je odločila, da s posebno monografijo predstavi svoj duhovni utrip v preteklosti in sedanjosti. Urednika Martin Hostnik in Maja Zupančič sta sprejela velik izziv in k sodelovanju povabila različne avtorje. Znanstvene, strokovne in poljudne prispevke sta razdelila v tri vsebinske sklope.

Prvi spregovori o zgodovini izanske župnije od začetkov do današnjih dni. Poseben poudarek je na zadnjih 200 letih, zlasti pa na medvojnem dogajanju na Ižanskem. To je bilo uvod v povojna desetletja, ki izražanju vere niso bila naklonjena. Zadnji desetletji sta omogočila obnovitev delovanja verskih združenj in organizacij, navzven pa pospešeno obnovo cerkva, ki pa ji je žal sledil upad vernosti zaradi

praktičnega materializma in liberalizma. Duhovno življenje župnije in gradbeno vneto so vodili ter spodbujali izanski duhovniki, o katerih se bralec seznanil s pomočjo kratkih biogramov. Nekateri izmed njih so se trajno zapisali v zgodovinski spomin župnije. V zadnjih desetletjih za duhovni blagor župnije skrbijo salezijanci s svojo razvejano pastoralno dejavnostjo, ki je opisana zlasti v tretjem vsebinskem sklopu monografije. V preteklosti so bile v vlogi patronov in umetnostnih mecenov za župnijo pomembne tudi domače plemiške družine. Grofje Engelshausi so si v župnijski cerkvi uredili družinsko grobnico.

Drugi vsebinski sklop je z umetnostnozgodovinskega vidika posvečen župnijski in podružničnim cerkvam. Bralcu odkriva umetnostno bogastvo, ki ga kot duhovno in kulturno dediščino hranijo cerkve na Ižanskem. Razkrita je zgodovina njihovega nastanka, poslikav, oltarjev in druge cerkvene opreme. Objava vizitacijskih zapisnikov marsikaj pove tudi o njihovi nekdanji podobi, nekaj stvari pa je še vedno zavutih v tančico skrivnosti in še čakajo na razkritje. To velja zlasti za čas postavitve in arhitekta župnijske cerkve.

Tretji vsebinski sklop govori o današnjem duhovnem utripu župnije, ki korenini v verskih praksah preteklih generacij. Prispevki se dotikajo vseh plasti modernih pastoralnih dejavnosti, ki v današnjih časih posameznemu verniku in župnijskemu občestvu pomagajo pri dejavni rasti v veri in krščanski ljubezni do bližnjega. Predstavljene so vse

skupine, ki delujejo v župniji in prispevajo k njeni živosti. Pri pevskih zborih, ki imajo pri nas najdaljšo tradicijo, ki je ni uničil niti povojni komunistični pritisk, je njihova dejavnost predstavljena tudi skozi prizmo nekdanjih ter sedanjih zborovodij in organizatorjev, ki so bili hkrati nosilci kulturnega dogajanja v župniji. Posebno pohvalo zasluži predstavitev demografskih, statističnih in versko-kulturno-etnoloških vsebin, saj je prav krščanska vera v preteklosti bistveno zaznamovala vsakdanje življenje naših prednikov.

Velika želja, da bi zbrali vse, kar je znanega iz preteklosti, polpreteklosti in sedanjosti v izžanski župniji, je na koncu botrovala nastanku zelo raznolike monografije tako po vsebini kot tudi po številu in kakovosti avtorjev. Urednika bi morala pri njeni vsebinski zasnovi bolj paziti, da bi se podobne tematike združevale. Posledica te nepazljivosti je opazna zlasti pri prvih dveh vsebinskih sklopih, kjer se posamezne tematike ponavljajo. Glede na stro-

kovni oziroma znanstveni pristop pri obravnavanju tematik v prvih dveh sklopih bi bilo treba od vseh avtorjev zahtevati korektno navajanje literature in arhivskih virov. Tretji sklop monografije je bolj poljudne narave, v njem pa je zapisana polpretekla in sedanja zgodovina, ki bo pravo zgodovinsko patino in vrednost dobila v prihodnjih desetletjih. Pohvalno je, da je posameznim avtorjem s svojimi prispevki uspelo ohraniti spomin na nekatere skorajda že pozabljene običaje, ki jih sedanja generacija ne pozna več.

Monografija je lep primer premisleka o preteklosti, pa tudi o sedanjosti v izžanski župniji. Ponuja nam dokaz, kako zavzeto duhovno življenje dobi svoj izraz tudi v gradnji in obnovi cerkva, umetnosti, kulturi, druženju in dobrodelnosti.

Matjaž Ambrožič